

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZALLÁS:

Belső farkasutca 78. sz. alatt gr. BÄNFFI ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton délen.
 Ára évenként 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhatsós sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.
 A. m. kiadó-hivatali cikkek sora után 15 kr. előleges beküldés mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, máj. 7.

(D) A szebeni lap az országgyűlés kérdésének s e hó 5-diki számában egy hatalmas vezércikket szentel, melynek veleje oda megy ki, hogy a „közép- és parasztsztyál (Mittel- und Bauerstand), mely a német és román nép összességét foglalja magában (Tehát már ismét vannak román parasztek? mi 1848-asok csak népet ismerünk, mely általában az addigi nemesi alkotmányoknak egyenjogu részesévé vált), tehát e két osztály feladata sikra lépni az Ausztriávali unio és a Reichsrathba való küldés mellett.

Ezen tisztelt urak, úgy látszik, egészen szabad kézzel agítálnak saját álláspontjuk mellett, sajnáljuk, hogy a viszonyosság jogával kevésbé kérdünk; mert azt hisszük, igen sokat fog ártani, ha egyoldalú álláspontok melletti merész állítások Ausztria kormányát és népeit illúziókra ragadják, az erdélyi közvélemény álláspontjára nézve.

A szász lap ezen előkészítő cikkében azon országgyűlésre, melylyel a kormány-programm a benlakó nemzetiségek közti egyetértés eszközésére látszott célzani, élénk toll-háborút izen e haza ős lakóinak s meghódítóinak a székelyeknek s magyaroknak, nem nevez minket a szász lap többé honfitársainak is, hanem egyenesen elleneneink; „Unsere Gegner“ ez a tisztos czim, melylyel az érdekes druz-lap minket megtisztel, s ha úgy tetszik, el is fogadjuk.

Okoskodásban kimutatja ezeket a veszedelmes elleneket, a kik állanak vagy száz magnásból és valami 900 jól magát bíró nemesből. (Nó a tisztelt író ur a 32,000 jó birtoku nemes családot s 52 főnemes nemzetséget jól leaszatja.)

Ezen czernyi uraságnak megadja, hogy birnak politikai routine-al és befolyással, el is mondja hogyan vagyunk szervezve.

Előőrseink vannak Bécsben, Pesten és Bundes-genosseneink minden állomáson Kolozsvárig.

Az a fenemlített száz magnás és kilencz-száz nemes szénnyargal az egész országon, hogy a magyarországi unio melletti manouvert intézze.

A Királyhágón inneni főhadi szállás Kolozsvár. Levelek váltatnak e város és Pest között, s titkosabb kérdésekben futárok jönnek mennek. A nemesség vagyoni állása megengedi e gyakori utazásokat s érintkezéseket.

Leírja a lap, hogy ezen uraknak vannak tisztartóik, lekötöleztettjeik, hogy ők birtokviszonyaik- s regaleiknál fogva a népre befolyással birnak, hogy magok a tisztviselők is nem többé a nagy érdemű Bach minister ur független hivatalnokai, a kik képesek voltak a nemességnek körmére (s a Bauer-standnak fenekére) koppintani.

Mindezeknél fogva kimutatja a szebeni lap, hogy nekiök osztrák unionistáknak (már t. i. a szászoknak és románoknak), mily veszedelmes ellenök van a magyar királyság egységére törekvőkben, vagy is a magyar unionistákban, a minél fogva itt az idő, hogy a románok és szászok közti belviszálynak vége szakadjon s egész erejüket összevevessék a végett, hogy a magyarok politikáját sprengöljék!

Az okos ember jól beláthatja, hogy a szász lap ezen nagy hü-ló-jára semmi szikésig sincs; az ideigl. szabályozott országgyűlésen a nagyobb román népességtől vármegyék képviselőitének megháromszorozása, s a szász képviselőitének megkétfőzítése által a magyar elem kisebbsége bizonyos. E szerint tehát a tisztelt szász uraknak semmi legkisebb okuk sincs tőlünk tartani, mihelyt meg vannak győz-

zódve, hogy a románok inkább akarnak Ausztriával, mint az anyakirálysággal uniólódni. Ámbár a mi nézetünk szerint a magyarországi unio soha sem zárta ki az Ausztriávali birodalmi közösséget; de erről később szólnunk. E nagy agitációból azonban mi azt gyanítjuk, hogy a román congressus által véghez vitt demonstratio daczára, a centralista urak még mind szorongást éreznek. Annál boldogabbak lesznek ők majd a győzelmük nagy napján, melyet rajtuk veendének.

Mi magyarok, székelyek nagy ágítatiókkal nem szerzünk magunknak consortiumokat; mi tökéletesen meg vagyunk győződve, hogy csatánkat soha el nem veszítjük, akár mit mesterkedjenek a „Mittel és Bauer-stand“ al ellenitinkben. Mi álláspontunknál fogva a politikai befolyáson jó részt kívül állunk most is éppen úgy, mint a mult évtizedben. Amde vagy kell léteznie, Magyarország vagy nem; ha kell léteznie, akkor a Magyarország fogalma azon törvények létezését értelmezi, a mit országunk s királyaink hoztak, és a melyeknek mi e haza polgárai Isten előtt esküdtünk hűséget; vagy nem létezik Magyarország, és akkor nem a közlebbi erdélyi országgyűlés ver meg minket, és akkor nem is veszítünk csatát, mert akkor már nem élünk, a halottakkal pedig miért harezolna a „Mittel és Bauer-stand“?

Annyi mindenesetre áll, hogy a hét millió magyart 180 ezer erdélyi szász, s 900 ezer erdélyi román le nem ütheti soha, ők csak simulnak végre is egy hatalomhoz, melynek mi ellene mit sem tehetünk, de biz ök sem.

Mig a szebeni lap azt hirdeti, hogy mi nyargalunk Bécsbe, Pestre s a vármegyékre szerteszét, mi kényelmesen füstöljük szobáinkban a cabanost és canastert, vagy a kurta xrost és Siebenbürgert, kitől a hogy telik. Nines előőrünk, sőt isten ugysze senkink sinosen Bécsben, de senkink; a vidékre pedig nines miért szénnyargalunk, szénnyargalt ott már 1848-ban martiusban a mi propagandánk, midőn a király, országgyűlés, és nemzet egy hangulag és közös örömmel kiált ki és igattat törvénybe Erdély s Magyarhon egyesülését.

Ötszáz ezer székely, s kétszáz ezer magyar esokdosta Erdélyben azon lobogókat, melyekre az ország királyának előterjesztvénye folytán törvényül hozott s királyilag megerősített unio volt felirva. Ugyan kérjük a szebeni lapot, miért kellene nekünk futkosni szerte a vidéken, hogy nemzetünket a törvény tiszteletére serkentűk? A magyar és székely soha sem szűnt meg a hozott törvényt tisztelni.

Győződjék meg tehát a szebeni lap, hogy habár elleneink nevez, nem mi vagyunk az ő ellenei, hanem az ország hozott törvénye. Ez az ellen pedig legyőzhetlen, mert ez nem test, hanem szellem, mely szétszaggat minden alkotmányosan érző kebelbe.

Mulassuk azonban magunkat azon politikai Don Quixottokkal, s lássuk hogyan állítják fel láthatlan hadseregünk ellen a „Mittel és Bauer-stand“ harezosait. — De erről a jövő számban.

A hamburgi nemzetközi gazdasági kiállítás ügyében.

A f. k. főkörmányszéknek következő közleménye küldetett meg szerkesztőségünkhez, e fontos ügyben a résztvenni kívánók értesíthetése végett:

Folyó év april hó 18-dikán 1825. udvari szám alatt kelt k. k. rendelet mellett a cs. k. kereskedelmi és népgazdasági ministeriumnak a hamburgi nemzetközi gazdasági kiállítás érdekében kibocsátott alábbi hirdetménye oly

megjegyzéssel küldetett le ezen kir. főkörmányszékhez, miszerint bejelentés minták a kereskedelmi és népgazdasági ministerium által is kellő számmal lesznek kiadandók s a hamburgi kiállítási választmány előleges tudósítása szerint az osztrák birodalombeli marhafajra külön díjak kifizettek, miről a közlés később fog megtörténni. Kolozsvárt, aprilis 29-kén 1863. Hirdetmény. Hogy a Hamburgban folyó év julius 14—20-ik napjáig tartandó nemzetközi gazdasági kiállításban résztvevő osztrák birodalombeliek részesítése előmozdításuk és egyszerűsége miatt a kiállítók érdekeinek megőrzésére bizonyos támpont nyújtassék, a kereskedelmi és népgazdasági ügy ministere ő nagyméltósága a közhirre tett vám és elszállítási kedvezményeken kívül még a következő intézkedéseket és rendelkezéseket tette:

1) A kiállításra osztrák biztosul gazdasági előadó dr. Papst van kinevezve, ki, valamint segédül melléje rendelt ministeri fogalmazó dr. Lorenz is minden kívánandó utasításokról s az osztrák kiállítók érdekeinek megvédéséről minden tekintetben gondoskodand.

2) A különféle királyságok és országok gazdasági-egyleti felszólítottak, hogy maguk saját hatáskörükben a kiállítók minden lehető utasítás és közbenjárásban részesítsék; egyzersmind pedig felszólítják az iránt is, hogy a kiállítók különös kívánataikat vagy azok bejelentéseiket is az osztrák kiállítási biztossal a cs. kir. kereskedelmi ministeriumhoz czimzendő irataiknál fogva közöljék.

3) A hamburgi kiállítási bizottmány az innen tett megkeresésre örömmel hajolván, az osztrák állambeli bejelentésekre kitűzött határidőt maj. hó 1-éről azon hó 20-ik napjáig meghosszabbította úgy hogy még utóbbi napig is bejelentéseket Hamburgban elfogadjanak.

4) Intézkedés fog tétetni, hogy a kiállításra szánt állatok egy főtovaszállítás (Haupttransport) által mely egy később közlebről megnevezendő utvonalon Bécs és Bodenhach felé vezet és bizonyos állomásokon a bejelentett és oda szállított marhadarabokat fölveszi, nagyon rövid mulatás után közvetlen Hamburgba fognak szállítottatni. Ezen szállítmányhoz a ministerium részéről egy felügyeletet vívó baromvoros fog rendeltetni, azon esetre is pedig, hogy még a marhavész nemely osztrák tartományokban jelenben uralkodik, kellő gondoskodás leend, az illető kormányokkal, valamint a hamburgi kiállítási bizottmánnyal azon feltételeket megállítani, melyeknél fogva marhák a marhavészről ment tájékokról a batárt átlépessék és Hamburgba bocsátatni fognak; ugyan az áll a juhak és disznókra vonatkozólag is mennyiben azok átszállításánál az osztrák határon túl még elővigyázati rendszabályok létezenek.

Ez által a tulajdonosoknak oly állatokra nézve, melyek a marhavész tekintetéből a határon nehézség nélkül átmehetnek, s mmi akadály nem fog tétetni, állataikat függetlenül a főlebb említett főszállítmánytól Hamburgba szállítani.

5) Hogy a kiállítók bejelentéseik és tárgyaikat magában foglaló csomók, göngyeik (Colli) átszállítása iránt gondjaik könnyebbítésenek „Franc Staffler“ (Josef J. Jung) czéget viselő bizományi és szállítási üzletséggel, Bécs város, Posta-utca Nr. 6. egyezkedés történt, hogy az bejelentéseket a program szerént állatok és gépekért fizetendő hamburgi hely- illeték letétele mellett tovább szállítsa; s a bebecsátási igazolvány megküldése felől gondoskodják, végre hogy az azon háznak átadandó tárgyakat a legutányosabb áron átszállítsa.

Az átszállítási illetékek (névszerint az osztrák határon belől leszállítottak) Bécsből Bodenhachig számítnak egy mázsa után 71 krral o. ért. a szokott fuvarbér pedig tovább Bodenhachból Hamburgig 22 1/2 ezüstgrással (az az 1 ft 13 krral o. ért. ezüst pénzben) összesen tehát legfeljebb 2 ftal bankopénzben, Odenberg felé a szállítási összes díj közel ugyancsak ennyire megy.

Díjszállítások az osztrák határtól Hamburgig mi az odautazást illeti, még eddig ismételten, ellenben az ugyanazon vonalon visszatérő tárgyaknak nagyobb részt díjmenteseknek kellitök lenniök.

6) Az osztrák birodalom részére Hamburgban szerzendő új gazdasági gépeknek és ne-

vezetes tenyésztő marháknak vámmentes behozatala kieszközlése végett egyuttal tett intézkedések eredménye annak idejébe fog kihirdettni.

7) Gondoskodva leszen a hamburgi kiállításnak az osztrák birodalombeli mezei gazdák részéről meglátogatása könnyebbítése érdekében az iránt is, hogy az oda és visszaútra külön vonatok létrejövetele kieszközöltessek.

Bécs, april 9-én, 1863.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Torda, május 3.

Az itteni közjogi belsönyök megérthetése s ezeknek a jelenbeni országos állapotokkal egybenérthetése nézve tudni kell, miszerint Torda Erdély egyik nemes városa lévén, ennek az ősei vagy saját személyében bekebelezett polgára az összes városi közösséget megillető jogokat élvezte, s így 48-ig a bekebelezett polgárok gyülekezete képezte a városi közösségeket. 1848- és 1861-ben a kiterjesztett polgárjogok alapján tartattak meg a közgyűlések. Most az 1848 előtti szikébb körű közgyűlés hivatott egybe, hogy a kormány részéről candidatio és confirmatio fentartása mellett választassanak meg a tanácsi és képviselői testületet.

Főispáni helytartó Züllich István ur ajkományos szellemben tartott csinos beszédet, melyben fölemli, hogy hosszú szünet után a tanácskozó terem ajtai nyíltak, a nemes város polgárságának több oldalról nyilvánított óhaja folytán alkalom adódván, miszerint „a semmit rólunk, nélkülünk“ alkotmányos elv szerint kebelbeli ügyei fölött tanácskozhassék, miszerint a jelenkorra sertenül átszállt ősi intézmény alapján választási jogát minden bekebelezett polgár gyakorolhassa — nyitotta meg a gyűlést — kijelentvén, hogy a candidatio alkalmas egyénekből megtegte és reméli, hogy választási jogát századok óta élvező polgársága Tordavárosának biddadtn, részrehajlatlanul fogja szavazatát az érdemesekre adni.

Ezzel megnyitván a gyűlést, két rendelvényt olvastatta fel a kir. főkörmányszéknek: egyikben megiratik, hogy Markó Sámuel a közszolgálat érdekében főhadnagyi tisztétől legkegyelmesebben fölmentett ő Felsége által, és erre nézve ideiglenes intézkedések tétetnek; másikban a főhadnagyi és trességbe jött tanácsosi és esküdt községi állomások betöltése iránt tétetik intézkedés.

A rendeletek felolvasása után főispáni helytartó ur fölhívja a közgyűlést a magas rendeletekhez szólásra.

Szabó Lajos a magas rendeleteket tiszteli, valamint a mlgs főispáni helytartó ur beszédeben és a gyűlés megtartásában kifejezett alkotmányos formákhoz ragaszkodása iránt őszinte köszönetét jelenti ki. Azt is elismeri, hogy a politikai jogok gyakorlata körül a legesiklandósb kérdés a választás, mely oly édes zengzett a szabadságot szerető polgár fülébe. De a forma nem lényeg. És itt éppen a lényeg hiányzik. Polgártársaira hivatkozik, mondván: önök tudják, önök érzik, hogy mi egy újabb provisorium alatt élünk, mely az octoberi királyi legmagasb szó által föllevenített bazi törvényeinket háttérbe szorította. S mig a társnemeztek a szász egyetemben, a román congressusban törvényeket és törvényjavaslatokat hoznak, s ősi alkotmányunk épületét rombolják, addig mi a negatio terére vagyunk utasíva. Melyet nem magunk idéztünk elő, mely a provisorium természetes kifolyása. Oly eljárást tehát, miszerint az ősi épület romlásához mi magunk is segédkezt nyujtának — nem hogy polgári joggyakorlatnak — de éppen polgári kötelesség sértésnek tart. Ilyen pedig a jeles tisztválasztási kísérlet: miszerint a nemes város polgárai — miután a 48-diki törvények szerint szabadon kétszer választottak — egy candidatio és confirmatio melletti választásra hivatnak föl. Mi marad tehát, eltekintve a hazai el nem törlött törvényeken, közjogunkon általunk ejtendő sértéstől, magát a választási tényét és ennek gyakorlati eredményét illetőleg, mi marad a választóknak a választási lényegéből?

(Folytatjuk.)

Sepsi egyházi élet, apr. 20.

(Folytatás.)

2. A népnevelés sepsi egyházzsékünkben.

A népnevelés, melynek a polgárisodásban előhaladt európai népek már is gazdag terményét aratják, jelen korunknak jelszava s nemzetünknek is méltán legsürgősebb korigénye. Mert csak egy testi- és szellemileg erőlyes ivadékok biztosíthat borus jelenünkkel derültebb jövőt nemzetünk életének.

Csak örömrünk lehet, hogy sepsi egyházzsékünkben a kor kívánalmához alkalmazott népnevelés jelentékeny virágzásba indult. A szakavatottakkal vezetett, évenként kétszer tartatni szokott, iskolatanítói értekezletek teremni kezdték gyümölcsüket. Tünnel fel keblük egyházaikban is oly néptanítók, kik a már elavult tanításmód bilincseiből menekülve, lélektanilag fejlesztik a növendék szellemi tehetségeit, s a testi erők szilárdítására is észszerű módokat használnak fel; kik nemcsak tanultatnak, de tanítanak is, s méltók tanítványaik s a szülők hálaírája. Az ily hivatásoknak megfelelő iskolamester atyafiak egyházzsékünk székünk jegyzőkönyvében méltán kiemelve, s neveik az illető egyházi felsőbbfokú is felterjesztendő.

Örömrünk lehet azért is, iskolatagjainkat illetőleg, mert jelenen egész egyházzsékünkben 1185 fiú és 715 leány, összesen 1900 gyermek jár fel tényleg a keblük népiszkoláiba. A lélekszám 23.000 *). És így egyházzsékünkben 12, vagy ha ide vesszük a tanodákba járók számát is, körülbelül 11 lélek után esik egy iskolás gyermek; midőn egész anyaszent-egyházunkban, minthogy az összes lélekszám 314.000, a népiszkoláiba járók száma pedig 22.390, 14 lélek után esik egy iskolai növendék.

Feltűnő, hogy a leány-gyermekek, kiknek családjukra kellene képezetnük, aránylag kevesebb számmal járnak fel az iskolákba. Igen, mert a székely anyák már 8—10 éves leány-gyermekeiket, az ősz beálltával, a szűz és cseplő megfontására guzsaly, s februártól kezdve, míg a mezei tavaszi munka bekövetkezik, szűz alkalmával, csörlő mellé szokták állítani.

Van tehát némi előnyünk a népnevelésügyet illetőleg. Mert a növendékek létszámával s nagyobbára a népnevelők szorgalmával is kibékítve, elégtelven lehetünk. A felügyelők is, helybeli, szomszéd- és körlelkészek teljesített kötelességeket. De van még sok hátrányunk s hiányunk is. Mert a szülők rendszeresen nem adják s nem küldik fel gyermekeiket. Az iskolatagban még nincs minden kénytelen nélkül szinte érdekeltesség. Egyébiránt is az iskolabizottság még nem alakult meg, és sem a tantárgyakban, sem a tan-

*) Megjegyzendő, hogy ezen népességi számból 480 egyén ez idő szerint a Dunafőtelepben keresi kenyerét.

módszerben még nem hozott be egyformaság. A fiú- és leány-gyermekek, kivéve S.-Sz.-György, Ilyefalva, Nagy-Borosnyó, Gidófalva, Hídvég és Al-Doboly egyházaikat, együtt egy tanteremben tanulnak. A szegényebb sorú gyermekeknek nincs kézikönyvük.

Hány az is népnevelésünkben, hogy az iskolák csak az évről bizonyos számú hónapjaiban, jelesen: november, december, január, február és mártiusban vannak működésben; a nyári iskolatartás pedig még nem lépett életbe. Továbbá, hogy egy jól rendezett iskolai létesíthetőség, a tanítás igényeinek megfelelő helyiség, tágas és jól berendezett iskolaházak s észszerű taneszközök kívántatnak, de mindez kivéve 3—4 iskolánkat, nagyobbbrészt hiányzik. A honnan látnivaló, hogy a tanítványok kellető rendszeretét s a pontos fegyelmét, a legbülebb néptanító sem léptetheti teljesleg életbe stb. De reméljük, hogy az ilyes hátrányok és hiányok a főt. közzsínat és mlgs egyházi főtanács által közösen az elemi iskolákra nézve megállított, a múlt évi közzsínat jegyzőkönyve 80-ik vezérszámát alatti olvasható tanterv megjelölésével életbeléptetésével el fogják enyészteni.

A vasárnapi iskolát a mi illeti, nyári vasárnapokon, délelőti istentisztelet után t. pap atyáknál tanítanak ugyan rendszerint vallást a templomban az ifjúságnak; de a rendszeres vasárnapi iskolatartás, Brassó egyházunkat kivéve, még egyáltalán sincs egyházzsékünk keblében életbeléptetve.

A felhozott hátrányoknak, hiányoknak szerző oka nagyobbbrészt egyházaik szegénysége, szűkös anyagi állása.

3. Egyházaik anyagi állása.

Anyagi jólét, mint tudjuk, nélkülözhetlen feltétele az egyházak felvirágzásának. A nélkül pangásban áll a népnevelés. Az egyház szolgálat nem tartathatik fel a kellő méltósággal, s hanyatlak a vallásos élet. Hasonló az anyagi jókban szűkülő egyházak állapota a sarapítabeli övezetig, „ki táplálna Ilyást, de tites olajos korsója.”

Sajnosan kellett tapasztalunk egyházzsékünknek alkalmával, egyházaik nagyobb részének szenvedőleg anyagi állását. Egyházzsékünk 37 anyagi egyháza közül, legszörubb felszámítás szerint is körülbelül 8-gat emelhetnénk ki, melyek kellő anyagi jólétnek örvendhetnek.

Némely egyházaik azért szegények, mert nincs semmi közvetlen jövedelemforrásuk, nincsenek ugynevezett templomföldiek, nincs semmi külön fekvő birtokuk. Mások azért szegények, mert igen sok fekvőbirtokuk van. Vannak t. i. birtokukban oly kopár, sziklás, terjedelmes helyek, melyek régebben erdők voltak, de aztán idővel elpusztulva haszonvehetlen cserjés, harasztos helyekké váltak, s az azokról évenkénti földadók s az egyenértékű fizetések teljesleg kimerítették pénztárait.

Itt már önként fölmerül a kérdés: „Miként segíthetnénk legezelszerűtben egyházaik ily szűkölködésükön?” E kérdés lehet megoldását a főt. közzsínat már többször vette tárgyalás alá, s legezelszerűtben látta ezen egyházaik szellemi felvirágzása beállásának, a szükségnek elűzésére, a már többször rendelt kölcsönmagtárak felállítását. Rikán kívüli több egyházmegyében ezen ügy intézkedés, úgy tudjuk, életbeléptetve, már termi is gyümölcsöt. De itt Rikán belüli egyházzsékünkben csak eszmé meg, melyet csak néhány egyházaunk kísérlet meg valóítani. Csak a kezdet bajos. Mi papokul menjünk jó példával elől; őszinte törekvésünket siker koronázzandja.

Szegényebb egyházaikra az egyházzsékalkalmak alkalmával fizetni kellető rendes illetékek és egyéb felmerülő költségek fedezése ismét bajosan hordozható teherre nehezültek. Pénztáiraik tresssek lévén, önmegadózatás után szokatlan felhajtani a szükséges fizetendőket. A nép pedig, mely ez idő szerint sok nyomorral küzd, tehetetlen nagy rovatok fizetése. Ezen nehézség, a mennyiben csak lehető, az egyházzsékalkalmak eljárás szabályozó törvényekkel szemben is megállható, segíteni, a t. rész. zsinatnak korszerű feladata, sürgős teendője.

Szotyor egyházunknak, hol február 4-én állomásoztunk, keblük egyházi előjárásága, s az akkor ott bizottmányilag megjelent Kilyén egyházunk képviselői, beadott kéréseikben sérelmül hozta fel, hogy a kicsiny és vagyonatlan egyházak is, melyeknek egy fillérök sincs pénztárukban, éppen oly mérvben terhelhetnek az egyházzsékalkalmak költségeivel, mint szintén a népes és vagyonos egyházak, kérések is: „egyházzsékalkalmak székünk, mint közvetítő s e tárgyban adatokkal bíró testület, terjesztse e sérelmüket a t. r. zsinat elébe, oly czéllal, hogy itt kérelmök pártoltatva, véleményadás mellett, ajánlatnak fel a közlelőből tartandó főt. közzsínatnak.”

(Vége következik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— Az erdélyi főbb hivatali állomások körül a közlelőbbi napokban jelentékeny változások történtek. A „Wiener Zig.” szerint a főkörmányszekhez tanácsosokul kinevezettek Grois Gusztáv kolozsmegyei főispáni helytartó, Haupt Frigyes volt es. kir. tanácsos a felosztott helytartóságnál, Fekete Sámuel főkörmányszeki titkár és tiszteletbeli tanácsos és Rannicher Jakab volt titkár a felosztott es. kir. helytartóságnál. Főkörmányszeki titkár Biró Lajos ur pedig, hallomás szerint, beadta lemondását; s mint hírlak Kolozsmegye főispáni helytartójául Simon Elek ügyvéd nevezetett volna ki.

— Holnap (majus 10.) a helybeli ref. főtanodai zenekar Tordára megy hangversenyt

rendezni; a tiszta jövedelem a zenekar részére van számla. A czél, s a zenekar ismert tehetsége feljogosítanak minket a tordai közönség szíves figyelmét s részvétét kérni. Hiszszük: ez nem is marad el. (.)

— A „Korunk” az erd. országgyűlés id. alapszabályát és ügyrendtartását közli, a mely a „Presse” után általunk már régebben közlött tervezettel egyező, annyi különbséggel hogy azon közlés szerint 121 képviselő volt hirdetve, a mostani szerint 125, szaporítottatván a követválasztó helységek száma a következőkkel: Verespatak, Moes, Déva, B. Hunyad, mindenik egy egy követet küldvén; tehát Moes felannyit, mint Marosszék. — A képviselők s az egyes képviselő helységek illetősége is azon szerint van elhatározva, a mint ezt lapunk márczius 24-i számában olvasnunk már olvastuk, itt azonban az országgyűlés tagjainak kötelezettségéről a következő mondatik: „Az országgyűlés tagjai 6 es. kir. apost. Főlsége iránti hűség és engedelmisség, a jelen id. országgyűlési alapszabály rendelkezéseinek megtartása iránt fogadást eskü gyanánt tesznek az elnök kezébe.” Az országgyűlés id. ügyrendtartására nézve ezt írja. A kinyitás három nyelven történik. A verificatio végrehajtására 9 osztály alakítatik, minden osztály az előtte való osztályba esett tagok választását vizsgálja meg, s úgy jön az országgyűlés elébe. A 8 nap alatt megem jelenő követ helyett más választatik. Az elnök megválasztása után 12 jegyzőt választanak. A követek tanácskozással végezt 8 bizottmányba oszlanak, a két elsőbe a megyei, a harmadikba a városok, a negyedik és ötödikbe a szász, a hatodikba a székely követek soroltatnak, a hetedik s nyolcadikba a királyi hivatalosok képezik. Minden más tárgy előtt a kir. előterjesztések elintézendők. Az előadók a szövekről beszélnek. Egy szónok egy tárgybán csak kétszer szólhat, s helyéről is beszélhet. A hozott határozatok ellen óvatétel nincs megengedve. Az interpellatit tiz tagnak kell aláírni s írásban beadni. Jegyzőkönyv három országos nyelven megy, illetőleg átfordítottak. — Ennyit röviden megemlítettük, míg az egész rendszabály hiteles alakban kiadtván tizetebb közlét tehetünk.

— Ö Felsőge maj. 4-én délután fogadta az erdélyi román küldöttséget. Pesti lapok terjedelmesen hozzák b. Saguna beszédét, melyben a román nemzetnek az uralkodó házhoz, s az octoberi diplomához s februári patenshez való ragaszkodását fejezi ki, s köszönetet fejezi ki hogy ezen alapelvek megvalósítására országgyűlés hívatik egybe; érdekes hogy a püspök ur ezen beszédében, a pragmatika sancto-ora is hivatkozik, s nem Ausztriávali közvetlen unioról, hanem a közös dinastia általi politikai összeköttetésről beszél, és sokkal örömebbnek hivatkozik az oct. 20-i diplomára, azt veszi alapul Erdélynek Ausztriávali összeköttetésére nézve. A püspök ur hivatkozik Ö Felsőge azon intézkedésére, hogy Erdély ügyeit előbbi alkotmánya értelmében

és én nem vagyok a gazdaságossággal is ügyelfoglyava mint ti. Engedjétek őt apólasom alá. — Mindenben igazod van édes Mariem — szolt Geróné. Engedjétek azonban, hogy a szegény nő pihenje ki magát néhány napig, hisz egy is mi bár két épületben lakva egy családot képezünk, s mindig együtt élünk s közösen apólhajjuk őt, és egy-két nap alatt nem is hiszem, hogy szükség legyen a vendégszobára.

Pár nap Gábor uti élményeinek s érdekes fölfedezéseinek elbeszélésében telt el; sokat beszélgettek a végzet esodás utairól, hogyan keriti gyakran a büntető igazság saját hálójába a büntöst. Spott Zováthy Gábor bankjegyhamisítás gyanuja miatt akarta félrelőki utjából, s in a végzet megvédte az ártatlant s a büntöst ejté kelezébe! És Gábor utja a honvári kastélyban s Brenner Agnesnél tett fölfedezései mit nem érhetnek azon sötét kalandor leleplezésére, kinek ez egyszer a büntetés elől megszöknie sikerült? Midőn a szép családi körben Gábor utja főczéljának a nagy családi pörben tett informatioi eredménytelenségének előadására került a sor, bármennyire el volt e család készülőve a pörvesztés nagy esapására, el nem tudák palástolni a mély aggodalmat s tépő bánatot, mely mindnyájuknak szívén erőt vett, kivált midőn Gábor elég határozottsággal kimondta, hogy a pör megnyeréséhez semmi reményük nem lehet, sőt még annak halogatására sem nyerhetett semmi legkisebb biztatást.

— Mekkora ármány és istentelenség ez — szolt Andrásné — s mily hasztalanul imátkozom naponta az istennek, hogy nyújtsa kezembe egy szövénket, melylyel e bűn sötét titkait fölvilágosíthassam. Életem minden türt szenvedéseiert teljes kárpótlást nyernék, ha gyalázatos ellenfeleket alarezázt valamiképp létejem sikerülne.

(Folytatjuk.)

TÁRCZA.

ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

Vilmos a mint a sziklára ért, még néhány percig tartá ölelben kedves terhet, míg az oroszlyánt alattuk elesőrtetve s Tóbiás által elejtve látá. A megremült s feljűlt hölgy csaknem öntudatlanul nyugtató forró fejét az ifjú kebelén. Ki állhatott ellent e perez hő ingerének? Midőn a veszély többé nem fenyegette őket, Vilmos lelke egész hevével ölelte a lánykát, s hő csókjaikat árasztá kigyuladt arczaira.

— Enyém vagy kedves Elizem, szeretlek lelkem egész érzésével, oh ne tagadd meg tőlem szívedet. Egyesítsen minket a boldog szerelem.

— Szeretlek! rebegé fűldöklő hangon a hölgy, s égő arczaikat Vilmos kebelére rejté el. A boldog szerelmi pár legszebb napjait élte. Vilmos kijelenté Gerónének Eliz iránti határozott szeretmét, s kérte a derék anyát, hogy lánya kezét ne tagadjja meg tőle, miután szíve már hozzá ígérkezett.

— Az ég intézi a szerelmet — szolt Geróné — és én csak hálát adok az Istennek, hogy leányomat ily derék ifjú szerelme által boldogította.

Vilmos még e nap Zováthfalván maradt, várván Gábor hazaérkezése s óhajtván a töle oly forró megszeretett Eliz körében még néhány órát tölteni. Este felé azonban megérkezett Gábor levele, melyben azon napnak halomvölgyén történt szomorú eseményeit s egyszersmind azt is tudatá, hogy Rinald életéhez nincs reménye az orvosnak. Sebbláza s szélhűdéssel kapcsolatban tépik szét élete fonálát, s valószínűleg éjfél nem éli túl. Tudatja Gábor, hogy habár az általa gyűlölt gróf Halápné ma este megérkezend, ő nem fogja el-

hagyni Izidorát, mielőtt szegény atyja sorsa jobbra nem fordul, vagy ellen esetben az örök nyugalomra el nem lesz helyezve.

E szomorú hír leverőleg hatott a kis családi körre, mindnyájan mely részvétet éreztek a kedves Izidora irántában; ez egy ideig tartó lehangoltság után, a boldog szerelem anyagai újból derült öntének a társaságra. Vilmos sürgőse Gerónét, hogy a nász napja iránt határozzanak s e részben fölkerve a thea-nénikét is a családi tanácsülésre, úgy határozták, hogy september hó elején legyen az esküvő, ugyanazon napon, midőn Arankát fogja oltár elé vezetni magasztalt jegyese gr. Honfi Kázmér.

XXI.

Zováthy Geróné és családja Gáboron kívül, nem vettek részt Rinald temetésén; a meghívást egészen gróf Hallayné és Benezé intézték, és Gábor legkisebb befolyást sem akart arra gyakorolni.

Izidora egy párszor előhozta ugyan Gábornak, mennyire vigasztalására szolgálna a kedves Elizt láthatnia; de egyszersmind belátta, hogy azon kereszttűlésnek és sértő bánásmódnak, melyben a grófnő részéről Gábor részesült, e kedves hölgyet s családját kitenni nem lehet.

Igy Rinald temetése legközelebbi rokonainak jelenléte nélkül ment végbe, és a halomvölgyi népnek visszatartózkodása miatt is a kíséret nem volt oly népes, mint a minő szokott lenni ily kitűnő állású halottak utolsó tisztelete.

Zováthfalván élénken vártak Gáborra, hogy utazása eredményeiről és Rinald balsorsának rendkívüli eseményeiről tüzetesebb értesítést vegyenek, míg nem végre fiatalnak beteg utitársnőjével együtt szerencsésen meg is érkezett Zováthfalvára.

A viszontlátás örömeinek leírásával nem fáradszom olvasóimat. Tudva van már, hogy e nemes család kebelében mily őszinte, mily bensű egyetértés és kölcsönös szeretet lakó-

zott; azt is tudjuk, hogy Gábor utja mennyi élménnyel volt összekötve, s így a kérdésös-kérdésekre tartalom- és eseménydús feleleteket adhatott.

Zováthy Andrásné azonnal szaladott kedvence lakából a gothus-házba, a mint szeretett rokonát megérkezni látta. A grófnő egészen visszakapta létezinét, és valóban tisztes szép nő vala.

— Mily jól néz ki kedves Mari néni — szolt Gábor — areza most szebb, vidámbb; szemem a léleknyugalom csöndes derűségét látom, nagyon, nagyon sokat ifjúdott és széppült távollétem alatt.

— Eltűntek kedvesem! arezimról a thea-nénike bánatáról, helyökön az élet virágai nyílnak; te örvendhetsz leginkább ezen virágoknak, mert te vetéd el a vigasz magvait, melyből ők kifejtettek, és jó anyád s Eliz apólták e virágokat. Emlekszel, midőn előbb láttalak rideg magányomban, azt mondam, hogy nekem mi sem adhat többé gyönyört, csak a thea kedves ize: körülötkbe jöttem, letitnt napom fénye helyett reám a boldogság északi fénye világít; nem oly derült e fény mint a napé, de annál magasztosabb, mert szokatlan: a sirjából fölkel Lázár élete ez, és te voltál ez élet Messiása!

Azon szegény nő sorsára került hamar a beszéd, kit Gábor magával hozott, s ki sebláza miatt csaknem öntudatlanul fektűt egyik vendégszobában, hova megérkezettük rögtön elhelyezték Eliz apólasa alatt.

— Édes Geróné — szolt Andrásné — miután a beteg nő megvizsgálá, e szegény nő betegsége őt-hat hétig elhúzódhatik, alkalmatlan lesz nektek vele bibelődni, habár tudom mily kedves kötelesség előttetek a szenvedők gyámolítása. De gondolnotok kell arra, hogy Vilmos családjával, vendégekkel, fiatal barátai-val gyakrabban fog ide átrándulni ezután s a vendégszobákra szűkség lesz, háztartásuk is zajosabb lesz; mindezen és más hasonló okok miatt e szegény beteg nő apólasát reám kell át bíznotok, egyik szobám ugy is tites

mélyenható változtatásokkal, a többi országgyűlésektől függetlenül intézte sat. Ő Felsőke következőleg válaszolt:

„Őszinte örömmel fogadom önöket, mint Erdély nagyfejedelemség rumánjainak képviselőit, kik Irántam, s Házam iránti változatlan hűségű és ragaszkodásuknak ismételt bizonyítékait adták Nekem.

A Nekem átnyújtott feliratban és méltó elnökük tartalmas beszédében önök ez érzelmeiket épp úgy megerősíték, a mint őszinte gyermeki bizalommal halásan ismerték el amaz állami elveket, melyeket 1860-dik évi oct. 20-diki diplomám és 1861-dik évi febr. 26-diki paténsem által kibírdetttem, s melyek az összbíródalom tüdveljes átalakulására vezetnek.

Midőn a jelen nehéz viszonyoknak egészen megfelelő biztosításaitak tetszésre és teljes megelégedéssel elfogadom, felhatalmazom egyszerűen önöket, hogy ezt küldöikkel közöljék, kik iránt továbbra is császári jóakarattal és kegyelemmel maradok.

— A magyarság állása Erdélyben erős és védett — mondja többek közt a „Független”

— A székely, mely mint nemzet Erdély földterületének csaknem egy harmadát szűzen megtudta védeni sajátjával a rómaiak, dákok, gothok és gepidák feltűnt és elenyészett uralkodása ellen, tehát Erdély államéletének a mostani lakók közt legelső kezdete építeni és a magyar, mely a testvér által alapított státusépítet egész mai nagyságára kiterjesztette, s anyagi és szellemi fensőbbisége által annyira állandósította, hogy századok viharai ellen dacolt stb. Hogy ebben az építetben maga is élni kíván, élni akkora munkakörrel, a mennyire a haza földjéből édes ügy gyanánt megörözt birtoka és szellemi fejlettsége képesíti arra, hogy már csak az önfentartási természeti ösztönnel fogva is joga van. Az erdélyi magyarság önértékében van annak, hogy ő mily hatályu tényező Erdély államéletében. Tudja, hogy Erdély földterületének több mint fele (Erdély 1075 | mérföld területéből csak 135 | mérföld van a szászok, és 300 | mld az oláhok kezében) az ő magán tulajdona; tudja, hogy Erdély összes lakóinak számszerint is szinte egy harmadát alkotja, tudja, hogy fejlettségi tekintetben ha nem tulajdonban, legalább is súlygyanban van a társ-nemzetekkel, népének phisikai edzett ereje, bátorsága, munkaszerető vonzama és képessége ha nem fenebb, de alább nem áll a társ népekénél; tudja, hogy anyagi és morális erejével alkotott e hazában több mint husz különböző várost, fészkeket az iparnak, és kereskedésnek, és ezek közt sokat csarnokként a tudománynak és műveltségnek. A magyarságnak tehát vannak Erdélyben oly előnyei, melyek aggodalmaitak igen devalválják. Ily szám, ennyi birtok, annyi értelmiség, ily posztok birtoklása egy államban, minden időkre biztos kilátást nyújtana még akkor is, ha annyi próbáltatások és századok történelme nem mutatná is a multban, mit várhatunk a jövőben. A magyarságnak Erdélyben van oly fészke, hová a nemzetiségi roham el nem hat, van értelmisége s birtokviszonyban oly erő, mit a hatalom csak önkárára engedhet paralyzá tati, s előbb vagy utóbb kénytelen emelni s támogatni. Egészen másképp áll a dolog a többi nemzetiségekre nézve, különösen a szászokra, kiket a megindult mozgalom rohama első sorban talál, mint ezt elégszer mondtunk, s közlebről némi statisztikai adatokkal illusztráljunk, előre felhíva egyik bécsi tüzegő lap figyelmét, mely, megátadva statisztikai adatainkat, a válaszsza maig adós maradt s adósunk is leand mindörökké.

— Hamburgból, apr. 29.-ről írják a „H.”-nak: Hamburgban kereskedelmi tekintetből a világ egyik első piaca lévén, nem csoda, ha gazdasági kiállításban Európa minden részéből tetemesen részt venni sietnek; oly nagy már eddig is a bejelentők száma, miként a kiállításra kijelölt tér aligha némileg szűk nem lesz a beküldendő tárgyak befogadására.

A kiállítandó tárgyak sokaságánál nagyobb aggodalmat okoz az ittenieknek az, hogy a kiállítást m glátogatókat már eddig is jelentkezt sokaságuk miatt aligha fogják tudni elszállásolni; ennek mikénti eszközölésére „Szál-lásolási bizottmány” alakították, mely a vendégek egy részét alkalmasint Altonába lesz kénytelen átszállítani. Az eddig beküldött magyar tárgyak iránt rendkívüli érdekesség mutatkozik, mit t’ann személyes rokonszenven kívül, — melyet itt mi tapasztalni szerencsések vagyunk, — még annak is lehet tulajdonítani, mert itt jól tudják azt, Magyarország mennyi kincset tudna előállítani a nemzetgazdasági téren, ha viszonyai kedvezőbbé lennének. A díjbírák már több ország részéről ki vannak nevezve. Az eddig beküldött tárgyak közül legnagyobb figyelmet költ fel Hildesheimből, hol a pióca-tenyésztési telep van, beküldött pióca-költési gépezet; mint már fentebb említetttem, a gazdaságat valamennyi ága már eddig is meglehetősen van képviselve, csupán a selyemtenyésztés és méhészet az, mely fájdalom, eddig nagyon csekély mennyiségben állított ki, pedig talán a közgazdaság egy ága-

nak sincs még annyi észlelődsére és versenyre szüksége, mint a selyemtenyésztés, de különösen a méhészetnek, mert eddig tapasztalatilag még az sincs eldöntve, dacára annak, hogy jelenleg hazánkban a Zírson-féle köpöket vélik legjobbnak, — minő kas legezelszerűbb s a méhésztire nézve leghasznosabb; — a gazdaságat ezen ágának kimaradása, vagyis kis mennyiségben leendő kiállítás a közgazdaságat érdekében felette sajnósan esik.

— III. Napoleon nemrég hadgyakorlatról visszatérőben egy esküvőről hazatérő párral találkozván, odalovagolt a kocsihoz. „Asszonyom — szolt a menyasszonyhoz — kedved igen csinos; köszöntöm, sok szerencsét és sok gyermeket kívánok!” A hentes 18 éves ifjú neje elpirult, de összeszedve magát, csak hamar így szolt: „Főlség! Első gyermekemet ottalmába ajánlom.” „Jól van: jöjjön el a Tuileriákba; ott lesznek és első szülöttjének keresztapja lesznek.”

— Rózsa Sándor, ki, mint tudva van, Kufsteinban szenvedti büntetését, legfelsőbb helyre folyamodást nyújtott be, eszedve, hogy az élte fogyatékai fogság időlegesen változtassék. Bürtönében Rózsa Sándor többnyire csendes nyugalomban ül, tekintetét me-reven egy pontra szegezve.

— A „M.”-nak írják, hogy a m. h. egyik estétén 10 és 11 óra közt négy lovas rabló jelent meg a debőri uradalomhoz tartozó Kaalhoz negyedóránnyira fekvő, nem rég épült pusztai tanyán, hol a juhászokba mevéen, egyet az ott lévő közöl lóra ültettek, a papírszövegeteké adván neki azon utasítással, hogy rögtön Kompoltra pattanjon, az átadott levélkét azon pusztá kez-előjének, az uradalmi tisztnek kézbesítse. A le-vélben 100 osztr. fríot követeltek, kérésük meg-tagadása esetében fenyegetéssel is ijesztették. A jómadarak vasvillával felfegyverkezett em-berek jöveteléről értesítvén, hasznosabbnak vül-ték az éj homályában eltűnni.

— A melegebb tavaszi évszak bekövet-kezével időjárásunk kedvezőleg kezd mutat-kozni. A hives és esős május bő esztendő-t gyanított. E kedvező tavaszi időben sietnek is vendéglőseink vigalmakkal felderíteni, a kül-lömben annyi különböző okok miatt nyomás alatt álló kedélyeket. A mai napon fogja leg-közlebről megnyitni közeliismerést nyert ven-deglős Ajtai László „Komlókert” című nyári mulatóját. Reméljük, hogy jelenlegi ha-szonbérleje tapasztalt becsületessége és nép-szeretése azt oda fogja vezetni, hol egy első rangú nyári vendéglőnek valóságban állani kell. A megnyitást közkedvű zeneszűk Salamon János fogja még élvezetesebbé tenni.

Nyiltposta. „Az északi fény” megren-delt példányát Borbély Károlyna urhölgy és Veress Ferencz ur részére a tegnapi postára feltették.

Nemzeti színház. Szombat, máj. 2-kán: „A nyomorultak.” Dráma 2 részben elő- és utójátékkal, Hugo Victor hason című regé-nyé után írta Hugo Károly. Itt először: Rop-pant nagy kép, szerfelett kicsiny keretbe szor-ritva; jobbára indokolatlan tények s jelenetek halmaza; többnyire hideg, száraz vázlatok. Mindazoknak, a kik a regényt ismerik fáj, hiszem, látni a nagyszerű mű alakjainak ily Procrustes ágyra feszítését s összenyomorítá-sát. Első felét ugyan még meglehetősen sike-rült a gyakorlott kéznek dramatizálni, sőt egy pár szép képlet meglepőleg sikerült, de utóbb mintegy maga az „Egy magyar király” stb. jeles szerzője is visszarettenve feladata ne-hézségeitől s csaknem megoldhatóságát látva — mert hisz csak egy pár vonással mesteri képet előállítani csak a legrendkívülbbi tehetségeknek lehetséges — egymásra zsufoolván s gyűrűvén a tulbővben kinalkozó eseménye-ket s jellemeket, sietett jól-rosszul, a hogy le-hetett, mivért befejezni. Az előadás általában véve, meglehetően volt, s hatását, kivált a regényt ismerőkre nézve, el nem tévesztette. Mindenki ösztönyszerűleg is érezhette, hogy nem mindennapi tehetség elmeszülleménye ál-lelki szemei előtt, egy regény szerzőjét il-lelőleg, ki arra reflectálni tudott, mint az ab-ból drámát alakította nézve. Gyulai, mint Val-jean János sokszor kihivatott. Közönség nagy számmal.

Vasárnap, május 3-kán: „Színházi képte-lenségek” stb. Vasárnap dacára is s bérlet szűnetben! csak közepes mennyiségű közönség.

Hétfő, május 4-kén, játékonny ezülu elő-adásul, a helybeli ev. ref. kúlsó templom kör-nyezetének díszítésére, a ref. főtanoda zene-karának közreműködésével: „Zenészeti, ének s szavalati akadémia” következő misorozat-tal: 1. Nyitány „Báldé” című nagy operából Anbertől, a katonai zenekar által; 2. Vocal négyesek, a férfiak által; 3. Magánydal „Zampa” című operából Heroldtól, énekelte Tothfalusi; 4. „Az egrí leány” balláda, Arany Jánostól, szavalta Paulai; 5. „Azt gondolom az ég boros” népdal, Egressi Benitől, énekelte Szabó Pépi; 6. „Komáromi emlék” szer-vezte Egressi Béni, előadta a ref. főtanoda ze-nekara; s záradéku „Hunyadi Mátyás bevo-

ulása Budára” néma képlet görög tűzfény mellett Hunyadi indulóval. Mindezt megelőzte: „Fehér Othello” vigjáték 1. felv. Briesbarbe után magyarosította Buljovszkiné. Elégé vál-tozatos összerendezés s közönség is az ár felemelések dacára is meglehetősen szép; de ha egy főrangú műkedvelőt pl. Bornemisza Zsuzsika b. kisasszonyt szoltítottak volna fel a fellépésre, vagy Stóger urat ének iskolájá-val, kik a közöztelt tekintve bizonyosan fel-léptek volna, valószínűleg nagyobb lett volna. Az „Akadémia”-ban működők részéről ismét-elni kellett előadásukat vagy egyébbel állni elő: a férfikarnak, Szabó Pepinek és a ref. főtanoda zenekarának, mely utóbbi másod-ikban karnagya „Magyar induló”-ját adta elő még pedig szép haladást tanusítólag. Paulai is ugyancsak hatásosan szavalt, s a mű köz-ben előforduló lengelekre vonatkozólag ro-konszenzi nyilatkozatok közben. A vigjátékot illetőleg csudálkoztunk Rajz játékan, ki ma korán sem működött úgy, mint tehetségétől az ilyen szerepekben (Széld, az utczatisztító bizottmányának fizetés nélküli tiszteletbeli titok-noka) reméltek; csak nem hozza zavarba ta-lán a két pesti lapban róla alaptalanul kelet-kezett mendemonda?! Csak előre! nem ügyel-ve az effélékre!

Kedden, május 5-kén: „Harmincz év egy játékos életéből.” Dráma 3 szakaszban, Rau-pachtól, ford. Jakab. Egy pár szereplőt ki-vevé gyenge előadás.

Szerdán, május 6-án: „Egy szekrény rej-teleme vagy a pesti árviz.” Ered. népszimbi 3 szakaszban, dalokkal, Szilgietitől, zenéjét szerzerzte Szerdahelyi József. Jó előadás.

Csütörtök, május 7-kén, Lendvay ur és Lendvayné asszony utolsó vendéglátékául: „A becsületlenség.” Ered. vigjáték 1. felv. Irta Sziget József, s ezt megelőzőleg: „Robin tanár”, vigjáték 1 felvonásban. A Gy.-Fejér-várról városunkon keresztül visszautazó mű-vészpárt e még egyszeri s utolsó fellépétkkor is művészetkedvelő s pártoló közönségünk igen szívesen fogadta: koszorúk, bokréta, éljenzés- és tapsvihar s tüdővölz verszők által fejezve ki érzelmeit. Remekül játsztak.

POLITIKAI HIREK.

Franciaország. Páris, maj. 5. A „Mo-niteur” közli Oroszországnak Francia- és An-golországhoz intézett választjegyzékét, s a kö-vetkező megjegyzést teszi: Könnny megtör-tethetik, a midőn ezeket az okmányokat ol-vassuk, hogy utak fognak nyitni kibékülési tervekre, s alkudozást alapokat találnak, a melyek egyetértést idézhetnek elé a különböző udvarok közt, a melyek most eszközöket ke-resnek Lengyelország jogszerű érdekeinek meg-védésére.

A „Patrie” majus 2-ről azt írta, hogy azon nap tartott ministertanácsban az a kérdés jött vitatás alá, hogy mitűn az orosz választat megérkezett, minő további lépéseket kellene tenni Pétervárott. Az általános nézet az, hogy békés szellemben fognak fellépni; de ez nem szolgál akadályul, hogy a kormány minden eshetőségre biztos szövetséges társak után nézzen körül. Folyrást valószínűbb, hogy Na-poleon herczeg valamely fontos politikai in-dokból ment Olaszországba s sokat beszélnek egy titkos szövetségről Francia- és Olasz-ország között.

A majus 3-ki „France” ellenben megha-zudtolja a „Patrie” közlését a ministertanácsra vonatkozólag s az orosz választatot nagyon eresztelekenynek, nagyon mérsékelt-nek s Franciaország iránt nagyon rokonszen-vesnek nevezi. A legfontosabb, a mi kieme-lendő belőle, az, hogy el van fogadva a to-vábbi értekezés elve Orosz- és Franciaország közt, a lengyel kérdés felett. Ez az első eset, hogy Oroszország Lengyelországra vonatkozó előterjesztéseket elfogadott s közös megbírá-lásra ráállott volna. Ezelőtt az európai ka-binetek kezdeményezéseit mindig visszautasi-totta. E tényt egyelőre nem kell ugyan tul-beesülni, de az gyakorlati fontossága min-denestre meg van, hogy a jó egyetértés zá-loguán tekinthető.

Az „Op. nat.” másképp okoskodik. Sze-rinte Angol- és Franciaországra nézve nincs egyéb hátra, mint megszakitni minden további alkudozást az orosz kabinettel a lengyel kér-dés felett.

Olaszország. Turin, maj. 4. A „Pun-golo” a belügyminiszernek egy kibocsátványát közli a kerületi főnökökhöz, a lengyelek javára tartatni szokott négytőlke tárgyan. E né-pgyűlések csak trügfűt használtatnak igazatára s a kormány tevékenységének megzavarására. A miniszter kötelességévé teszi a hatóságok-nak, hogy minden politikai gyűlekezetet osz-lassanak fel, a mely az állam belső vagy külső biztonságát zavarhatná.

Mig az olasz miniszter ekép igyekszik hű-teni az olaszok testvéries lelkesedését, addig Victor Emanuel király a beteg Garibaldi sze-repét vállalta magára. Körutjában a legvé-resebb tartalma beszédeket mondott, a me-

lyekben kijelenti, hogy Olaszország egyesíté-sének programja továbbra is fentartatik. Az aspromonte eset csak elnapolta annak rö-gtöni kivételét. A király, most inkább mint va-laha, igéri alattvalóinak Rómát és Velencét. Csak legyenek egyesek s használják fel a mindenestre már nem meszsze levő jó al-kalmat.

Németország. Berlin, maj. 4. A kép-viselőház mai ülésében Virchow inditványozta, hogy az alkotmány alapján a miniszernek nin-csenek jogositva, a házban biztosok által kép-viseltetni magukat, a kik ninesenek az alkot-mányra megeskítve. Carlowitz indokolja az inowracławi eset iránt tett interpellatióját. Eu-lenburg gr. erre a következőleg felel: Az orosz csapatok átlettek a határt; a beszáll-solás ugy látszik magán egyezkedés folytán történt; ellenmondás nem volt, legalább a mi-niszernek nines róla tudomása. A lefegyver-zést egy törvény sem rendeli. Az egész ese-ményben nines semmi szokatlan.

A „Nordd. Ztg.” valótlannak mondja, hogy Poroszország rá akarta volna birni Ausztriát Oroszországgal kötendő szövetségre, a mint Russel lord állítja mart. 21-é sürgönyében. Ugy az sem igaz, a nevezett lap szerint, hogy Poroszország a második rangú államokkal egy-idejűleg felszólítottat volna a lengyel ügybeli közbenjárás géteti csatlakozására.

Poseni tudósítások szerint Dzialinski gróf titkon odább állott. Az „Indep. B.” azt írja, hogy Kalischba ment a felkelők táborába. A gróf palotájának megmozdítása alkalmával ta-lált fontos iratokból kétségteletlenül kiderült a felségárlási kísérlet tényállása, a minek kö-vetkeztében nagy kiterjedést nyomozás fog-tétetni. Egy levéltárczában, a melynek elrej-tése Dzialinskinak nem sikerült, megtalálták a szervezeti tervet, a mely szerint az ideigle-nes kormány négy ügyletágra oszlott volna, u. m. had-, pénz-, bel-, rendőrség- és sajtó-ügyre. A négy tárczára hir szerint Dzialinski, Guttry, Niegolowski és Wolniewicz voltak kijelölve. A nagy tevékenységet kifejtő porosz rendőrség már sok gyanus egyént összefog-dostott; azonban a terhesében vádoltak, Dzialinski-val együtt elmenekültek.

Orosz- és Lengyelország. A „Gen. Corr.”-nek írják az orosz-lengyel határszélről: A közlebről napokban érkezett minden tudó-sítás összhangzik abban, hogy a lengyel fel-keles folyrást növekedőben van s mindenfelé újabb meg újabb csapatok alakulnak. A leg-ontosabb jelenség azonban itt az, hogy most már igen sok helyt a parasztok is segélyező részt vesznek minden csatában; a mi éppen kezükbe akad, többnyire kaszával, fejszével, de olykor puskákkal is felfegyverkezve, kül-lön csapatokat alkotnak, s a csata után szét-oszolva ismét mezei munkájukhoz látnak. Oly-kor egy része ott marad állandóul a felkelők táborában.

Sőt magából Oroszország belsejéből is nyugtalanító hírek érkeznek. Az ugynevezett öhittek felekezete, a mely ugy a kormány-nal, mint az uralkodó egyházzal szemben ellenzékét képez, sokkal élénkebb mozgást fejt ki, mint valaha. Elővigyázati szempontból már sok elfogatás történt nagy Oroszországban is. Sőt a lembergi „Goniec”-nek nem egész hite-lességi tudósítása szerint, magában a császári testőrseregben is összeesküvést fedeztek fel, midőn az éppen a kitörés pontján állott. S itt még koránt sem végződik a sorcsapások hosz-su sora, a mely az „északi colossus” fenye-geti. Azt mondják, az orosz katona, a ki eddig ahoz volt szokva, hogy Lengyelország-ba csak porozlóznak menjen, megunta már a sok harczt, sőt elvesztette bátorságát, ugy hogy nem egy parancsnok jelentette ki, hogy többé nem ura csapatjának. Az orosz katona-ság közt is el van terjedve, hogy mennyire fel van ingerülve egész Európa Oroszországra a Lengyelország elleni eljárása miatt, s ag-gódva beszélnek egymás között: „Minden ural-kodó ellentünk fog támadni.” Innen a fegyvel-metlenség, szűköss, engedelmesség és össze-eskítések az orosz hadseregben. Varsóban egy osztály huszárnak kellett volna a felkelők ellen kiindulni. Háromszori parancs után sem mozdultak a helyükből, mig gyalogságot nem adnak mellőlük fedezetül. Az orosz kormány elősorolt bajaihoz járul még a pénzsűzke, a mely mióta a lengyelek nemcsak az egyenes adót nem fizetik, hanem a vámost s egyéb követvett jövedelmeket és állampénztárakat is kezökre keritenek, napról napra nyomasztóbb. A varsói hitelintézet kijelentette, hogy többet már nem előlegezhet. E miatt az orosz tiszte-kek és hivatalnokokat csak kincstári utalvá-nyokkal fizetik.

A csatáról a következőket írják: Cza-chowski apr. 26-án egyesült Grilinski-val s Kononowitzsal, Brodynál egy szerencsés csatát vívott az oroszokkal, mire ezek visszavo-nultak, Grilinski pedig csapatjával helyőrség-maradt Brodynban. Czochoowski Opoczyn felé vonult, a hol éppen Zowadzki ujon szer-vezett csapatjának megérkezése napján új-ból csatát nyert meg.

Podlachiában közelebből élénk lendületet vett a felkelés ügye. Czarnecki és Lukowski új csapatjai a bialski kerületben győzelmes csatát vívtak az oroszokkal.

Lithvaniában és Samogitiában új felkelő csapatok alakultak. Egyiket Kolysko, a másikat Jablonowski vezényli.

Kujawiában Sleszynnél csata volt ugyanazon napon, a melyen a lithvaniaiak Girelononál csatáztak. Mind a kettő szerencsésen ütött ki a lengyelekre nézve. 1200 orosz volt a tűzben, 400 közülük, Nelidow ezredessel együtt a harcztéren maradt.

Bialobresznél, Netzebonál, Chroszkowonál, Sarnownál, Grenzowonál és Luszewonál mind szerencsés ütközetei voltak a felkelőknek.

Taczonowski felkelő főnök, a Peisernnél apr. 29-én nyert győzelem után következő napi parancsot adott ki: „Katonák! Roszul ütöztve, gyakorlatlanul, mégis diadalmasan verekedtünk meg tegnap az orosz rendes katonasággal. Nyolcz óra hosszat állottatok ki az orosz gyalogság és tüzérség tüztét a nélkül, hogy egy lépést hátráltak volna. A vadászok hősiég segítették. A kaszások rohama Garnier d' Aubin vezetése alatt részünkre döntötte a csatát s az oroszokat gyors hátrálásra kényszerítette. A részletes jelentések beérkezése után közé fogom tenni azoknak neveit, a kik a vitézek közt legvitézebbek voltak; ma csak annyit mondhatok, hogy e nap dicsősége Strzelecki őrnagyot illeti.”

Törökország. Konstantinápoly, apr. 23. Cirkassziából a következő tudósítások érkeztek: Mihály orosz nagyherceg Aleppoba ment, hogy egy nagy katonai körszemlést tartson s az oroszok által Anapa és a Kuban között épített erődöket megvizsgálja. Körutja alatt előbb 250 lovas cserkesz rohanta meg;

a kik a nagyhercegnek egy segédjét elfogták és 180 orosz draganyost megöltek. Azután a Hapikaleh és Shebikaleh erődök közötti sikságon támadta meg 3000 cserkesz, a kik az oroszokat tökéletesen megverték, közülük sokat megöltek. A nagyherceg csapatjainak maradványával a legnagyobb rendelenségekben menekült a Kuban tájéki orosz táborba. Az említett ütközetekben vezénylő orosz tábornokok voltak: Jokimoff, a kinek Samil feladta magát, és Babritsch.

Ujabbak. „M Sajtónak” Bécsből, május 3-dikáról írják: Jól értesült körökben azt beszélik, hogy az erdélyi országgyűlésre vonatkozó irományokat a kormányzékhez már elküldötték. Bánfi Hunyad és Moes egy egy követküldési joggal ruháztattak fel, s mondják, hogy a hat püspök regalist fog kapni t. i. a catholicus, a református, lutheranus, az egyesült (érsek) a nemegyesült és az unitárius. Ezek közül hihetőleg három a reichsrathba szavaz. A kormányzék mint ilyen, nem leendő tagja az országgyűlésnek, s ezért bírlik, hogy e régi s törvényes alapu joga mellett még egyszer képviselést alni fog, hogy azonban az elnök ő excludere hozzájáruljon, nem valószínű. A regalisták névsora most készült s kérdés alatt volt: vajon gr. Mikó Imre Erdély volt kormányzója betétesek-e, vagy nem? De alkalmasint beszélik.

— Krakó, maj. 5. Az oroszok tegnapeste megtámadták a felkelőket Igomianál s egész Clo-ig nyomták őket. A golyók Clo-ig elhatottak, úgy, hogy egy golyó egy osztrák katonán könnyű sebet ejtett. Az osztrák csapatok 59 felkelőt, 6 szekeket fegyverekkel s két vaságyut vettek át s szállítottak Mogilába. Ma érkezett sebesült felkelők előadása szerint a megvert felkelő csapat 600 ember-

ből állt, francia tisztek vezénylete alatt, s Olkusz felé vonult. A csata Plokinál még foly.

— Bramberg, maj. 6. Tacranowski csapata május 2-án Viniczewonál megverte; maga a vezér is sebet kapott.

— Krakó, maj. 6. A „Czas” jelentette: Tegnap Olkusz tájának csata volt. Miniewskit 600 orosz támadta meg; azonban Miniewski megverte őket s rendetlen futásra kényszerítette. Az oroszok 50 halottat és sebesültet vesztek.

— Berlin, maj. 4. A „Kreuztg.” párisi levelezője a lengyel kérdés megoldásának következő tervét közli: Sándor csár megelégednek az egykori varsói nagyhercegség felletti védrasággal s az orosz dynastiának egy tagját fogna kinevezni az állam fejévé élet-hossziglan. A lengyelek szabad intézvényeket s teljes közigazgatási autonómiát kapnának; a lengyel hadsereg maximuma megállapították s az így szervezett állam semlegesnek fogna nyilváníttatni. A levelező figyelemre kéri ez „eszmét” fordítani, a mely, habár egy s más részletében talán módosítva, de mindenesetre fel fog diplomatiailakban merülni. A kath. egyház sem lesz elfeledve: szabad mozgást akarnak számára biztosítani az egykori lengyel tartományokban is. — A madridi udvar, Drouin de Lhuys felhívására nemcsak azt nyilvánította, hogy előterjesztéseket teend Pétervárotról, hanem még sajnálatát fejezte ki a felett, miért nem hívták fel az első fellépésre, mint nagyhatalmat.

— A „Vaterland” azt a valószínű tudósítást közli, hogy az orosz kormány, ha a lengyelek, ő szerint május 1-ig a fegyvert le nem teszik, a következő gyökeres rendszárlatokhoz fog: felszítja Lengyelországot kertiletekre s minden kerületbe egy-egy katonai parancsnokot állít be korlátlan hatalommal, a

ki hadi törvényeket hirdet ki, minden törvény-széket feloszlat, a közhivatalokból minden lengyelt eltávolít, s a ki lakhelyéről eltávozik, halálal bűnteti. E tudósítás Londonba és Párisba is elhatott s a két hatalom a terv ki-vitele esetére tiltakozni készül. Ugyancsak a „Vtad” szerint Bécsbe hivatalos (nem osztrák) helyre a lengyel felkelés különböző főbb pont-jairól teljes hitelességű tudósítások érkeztek, a melyeknek összevetéséből a jó kik, hogy még sok idő eltelik, a míg az oroszoknak a felkelést legyőzniük sikerül, „ha csakugyan sikerül.”

— London, május 6. A „Times” és „Daily News” Oroszország válaszirátát hang, tartalom és okoskodás tekintetében ki nem elégtőnek találják.

— Veracru, apr. 5. Berthier tábornok megverte Commonfortot, a ki Puebla segítségére sietett. Ortega capitulálni ajánkozott. Forey tábornok feltétlen megadást kívánt. Ortega visszavonulást kísért meg s át akart törni a francia sorokon; de visszazavart s Puebla felé hátrált.

Gabonaár Kolozsvárt Majus 7-én 1863.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 3 frt 30 kr. Elegybúza 2 frt 30 kr. Rozs 2 frt — kr. Árpa — frt — kr. Zab — frt — kr. Törökbuza 1 frt 40 kr. Pityóka 1 frt 20 kr. Marhahús 13 kr.

Bécsi börze Majus 8-án: Nemzeti kölcsön 81.15. 5% Metallikus 76.60. Bank-részevény 794.—. Hitel-részevény 192.30. Váltó Londonra 110.80. Ezüst 110.75. Arany 5.30.

Majus 6-án: Urbéri kárpótási kötvény: Magyarországi 76.50. Erdélyi 73.25.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

2107.

1160.

Hirdetmény.

(100) (1—3)

Marosvásárhely sz. kir. város Tanácsa által tudtul adatik, mikint ezen város utczáinak világítására szolgáló 100 darab lámpának kezelése és kátrány olajjali (photogen) világítása, idei junius 1-től három évi t. i. 1866-ik évi majus utolsó napjáig terjedő időre, idei majus 20-dik napján a város tisztí házánál d. e. 10 óraker meguyitandó árlejtés után olesőbb árion vállalkozónak ki fog adatni, és pedig azon föfeltétel alatt: miként vállalkozó köteles leszen a fennebbi számba átvendő és jelenleg fennálló lámpákat, saját költségén kátrány olajjali világítás alá áttétetni, átváltoztatni.

Az árlejtési több feltételek a Tanácsirodai helyiségében, az árlejtés előtt is megtekinthetendők.

Főlkialtandó öszveg 2700 frt o. ért. melynek 10%-át, az árlejtés megkezdése előtt, az árlejtéshez szoláni kívánók készpénzzel, bánatpénz fejében letenni, e fölött a főlkialtandó öszvegnek kétszeres értékéig biztosítékot, mely állbat fekvő és tehermentes jökből, vagy pedig államkötelezvényekbe fektetett, de árforgam szerinti tőkepénzekből; idegenek egyuttal erkölcsi és politikai maguktartásáról, községi hivatalos bizonyítványt is ki- és fölmutatni köteleztetnek.

M. Várárhelyen, 1863-ban aprilis 29-dik napján tartott tanácsi ülésből.

LÁZAR BENEDEK, jegyző.

NEM HIVATALOS.

(101)

Hirdetmény.

(1—3)

Dézsén a Szamos szélén, egy ujján épült **Szeszgyár**, folyó év julius 1-ső napján közárverés utján kedvező feltételek mellett **eladatik**. A gyár épületének anyaga kő, és fedélzete cserép, gyárgépezetei Bécsben Groszmann gyárában készülték. Égethetni naponta 30 mázsát. A szeszgyártás helyiségein kívül vagyon egy tisztelő malom, van egy hat ló erejű gézgép, mely öröl, kever és vizet huz. A telken egy 80 darab szarvasmarhára való istálló, ezen egészen új a legjobb móddal marhabizlalásra építve. Kiküáltási ára 16,500 frt öszt. érték, hozzá szoláni kívánók 10 százalékos bánatpénzzel kéretnek magokat ellátui. Bővebb értesítést szerezhetni Dézsén KRÉMER SÁMUEL kereskedésében.

(102)

Orgona készítés.

(1—3)

Marosvásárhelyen **Szabó János** orgona művész és gépész, jelenben a 66-dik orgonán működik — a hely és tehettséghez mérve, készít orgonát, oltárt, koronát, szószéket, s minden az ima-házhoz tartozó szüksegleteket, újabb találmányokkal bővíve, díszes modorra, azokat himezettel, aranyazattal, bronzirozással és fényfestéssel ékesítve, a nevezett műveket merőbe készen el is szállítja, s a tűzött helyére rövid időn felállítja, ha valahova szükseglettetik, bérmentes levél által érkekezhetni. Lakása a vár mellett 1002 sz. alatti tulajdon házába.

(103)

(1—3)

Alólrtnak van szerencséje a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **Sroth-féle** gyógyintézete a napokban meg fog nyílai. Azon szenvedő betegek, kik ezen intézetben gyógyítást nyerni kívánnak, sziveskedjenek magukat szappany-utca 372 számú háznál jelenteni.

STASITZKY PÁL.

(104)

(1—3)

Egy **gyógyszertári segéd** keresetlik. Értekezhetni bérmentes levelekben **Spech Gusztav** szászvárosi gyógyszerészszel.

(105)

Hirdetés.

(1—2)

Alólrtn tisztelttel tudatja a nagy érdemű t. cz. közönséggel, hogy a jeleni lakása a plébánia soron b. Wesselényi ház 166. szám. Műtettei a hangszereken kívül, **hydraulis munkába**, bár milyen mélykutat is vízhasználatásra elkészít, továbbá rossz vagy használhatatlan teke-asztalt, rögő mándáncellát, behuzással, táko, labda, készítésekre ajánkozik.

Kolozsvárt,

PÁPAI LAJOS.

(99)

(2—2)

Egy **nagy gazdaságokban gyakorlott**, s a legjobb bizonyítványokkal ellátott, jelenleg szabadon rendelkezhet egyéniség; gazdaságban alkalmazást keres. Értekezhetni iránta **412 számok** alatt a Veres-fogadotáz címzett vendéglőben Kolozsvárt.

(97)

Haszonbéri hirdetés.

(2—2)

Somkerék helységében Beszterce és Dézs közti posta állomáson a gr. Kornis birtokához tartozó vendégfogadó, egy a helység határában limitált ital áruházi jog, mely ezen részen évenként 148 nappól áll másokat kirekesztő joggal, azonkívül Sz. Mihály naptól Karácsonig szabad áruházi; végre évenkénti két vásári jövedelemnek fele része, és a más félből 1/3 rész, 24-dik majustól kezdve egy vagy több évreke illő biztosíték mellett bérbe adandó. Bővebben értekekezhetni Somkeréken a tulajdonossal, vagy ottan Györfi Jánossal.

(95)

Figyelmeztetés.

(3—3)

Az erdélyi köles. jég- s tűzkarmentő társaság választmánya folyó hó 30-án tartott ülése következtében **idei közgyűlés** megtartása **május 17-én délelőtti 11 óraker**, az intézet igazgatósági teremében (belfarkasutca a lyceum tőszomszédsága melletti **81 számú** épületben) veendi kezdetét, a melyben:

- 1) a mult évi eredmény előterjesztése;
- 2) a számadásokat vizsgáló bizottmányuak jelentése;
- 3) választmány tagok kiegészítése;
- 4) ezen intézet érdekébeni javaslatok fognak tárgyalatni.

Egyszersmind értesítettik a tisztelt közönség a felől, hogy a számadásokat vizsgáló bizottmány munkálatait, a közelebbi befőn n. m. majus 4-én kezdendi meg, a mely szokás szerint **nyílt ajtóknál** folyván, abban a társulati tagok tetszésük szerint résztvehetnek. Kolozsvárt, aprilis 30-án, 1863.

a társulat igazgatósága.

STEEN JÁNOS

erdélyi muzeum-egyleti könyvtárúsnál

kaphatók:

Növendék ifjuság ima-könyve

Hibben megerősödött protestáns fiak és leányok számára írta **Medgyes Lajos**. Ára: nyomtató velin papíron, bőrbbe kötve, tokkal, 1 frt. Díszkiadás, író-velin, bőrbbe kötve arany metszéssel, tokkal, 1 frt 50 kr.

Az erdélyi muzeum-egylet év-könyvei. Szerkesztette Brassai Sámuel

m. h. i. 1861. 4-r-l-ső kötet 1 frt. 70 kr. II-dik kötet I-ső füzet 1862. 4-rét 80 lap. Ára 80 kr.

Erdély földrajza az alkotmányos közigazgatási felosztás szerént. Alsóbbrendű iskolák számára szerkesztő **MATUSIK NEP. JÁNOS** kegyes tanítórendi áldor és tanár, r. k. lyceumi könyvtárör, s a m. k. természetudományi társulat rendes tagja. (Egy színezett térképpel.) Ára 40 kr.

Ingyen tanító francia nyelv-mester. A francia nyelvét szintoly könnyen, mint alaposan megtanulni kívánó magyar ifjaknak ajánlja Brassai Sámuel. I. rész. Az alap- és bővített egyszerű mondat. (A kékkönyvtár XIV. füzet.) Ára 1 frt 60 kr.

Petőfi Sándor vegyes művei 1838. 1849. Kiadta Gyulai Pál. Három kötet. Ára 4 frt 50 kr.

Erdélyi történelmi adatok. Szerkesztő és kiadja gróf Mikó Imre, 4 kötet 1855—1862 n. 8-rét (XXXI, 368. IV, 400. II, 357. XIV, 373 lap) a négy kötet ára 6 frt. 80 kr.

Képek a hazai történelemből. Gyermekek számára szerkesztő Tanczos János. Ára 50 kr.

Pados János. Utijegyzetek. Levelekben. Ára 1 frt 50 kr.

Népszínházi évkönyv naplárészszel 1863-ra. A budai népszínház javára szerkesztik: Bolnai és Kempelen Győző. I. év folyam 1 frt 20 kr.

Kempelen Győző, Herostratiadók, felelet Arisztidesznek az „Önbíralatra” és „Polgárosodás”-ra. Ára 80 kr.

Vas Gereben, Életunt ember. Regény 2 kötetben. Ára 2 frt.

A magyar kényurak. Regény az Anjou-királyok korából. Írta Józsiika Miklós. 4 kötet. Ára 4 ft.

Szózat, hazánk katolikussaihoz. Különösen katolikus klérusához. Ára 50 kr.

Histoire de Sibylle par Octave Feuillet 3 kötet 2 frt.

Wilks Collins. A fehér ruhás nő. Angol regény. Fordította Balázs Frigyes, 3 kötet. Ára 3 frt.

Sue Jenő, Látóriere őrgrof. Regény. Ára 80 kr.

Környei János, magyar szavaló. Jelesebb íróink műveiből. I. rész. Alsóbb tanodák használatára. Ára 40 kr.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda befűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

ISKOLA ALAPITVÁNY - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár - Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.